२९

इ. वि. का. राजवाडे संशोधन मंडळ धुळें.

—: हस्त लिखित ग्रंथ संग्रह :—

ग्रंथ क्रमांक पु२६।पि ५९ (५९)

ग्रंथ नाम मुकुंद विलास.

विषय मराठी काव्य.

"Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai."

મહેરબાન સાહેબ.

વિનતિ કે ચિરંજીવી [illegible] લગન વૈશાખ વદ. ૫ વા૦ મંગળ ને રોજ સાંજના [illegible] વાગતાં નિરધારયાં છે તે ઉપર આપ કુટુંબ પરિવાર સહીત વહેલા પધારી મંડપ ની શોભા વધારશો— ઠે૦ [illegible] વિષ્ણુપંથ નરશુપંથના ઘરમાં—

રાવસાહેબ ગોપાળરાવ હરી દેશમુખ.

Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

॥अथमुकुंदविलासप्रारंभ॥ स्वयेंइसससर्वज्ञहीउद्धवातें पुसेंनीतिवंदु
नियांमाधवाते तयाच्यावदोस्याचदोव्याकथार्थ्या शुकव्यासयुक्तीवदेनियथा
र्था १ सुधर्मासभाभोवतिद्दष्टीचक्रें हरिमध्यभागीकरीशंखचक्रे ॥घनःश्या
मदेहींबरीभासमान नयेकोटिकंदर्पशोभासमान २ पुढेंनाचतीसंघन्त॥
त्यागनाचे जयाचेयथाभागसर्वांगनाचे सभेबैसलेतेसमीपहीजाति यत्रें
धार्मिकांचीतीरोपीतजाति ३ मकरवत्तनुसारमस्तकीटोपभारी यदुमधु
वरऐसेंत्यामधेंकैठभारी करीशारधनुष्येंपाठिसीपुर्णभातें हरीमनि
नयनीहीयेरितिचीसभातें ४ तोदूतयेकविदेशावासी साष्टांगवंदीप्रभु
केशवासी प्रणामस्यानंतरराजयाचा करीपुढेंकाळबराजयाचा ५ ज
रासंधेबंधेकरूनिअयुतवृंदनृपति बहुकेलेकष्टीमगहरीहरिदेखिज
पती दुराशाराज्याचीत्यजुनिअवघेपातकमळें स्वदृष्टीनेंपाहुन्मणतिहृ

Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan Mumbai.

१ रिचीपादकमळें६ हरिचरणपाहायाभुपजोतोभुंकेला वधमगधपतिचाया
सुखाहेतुकेला म्हणतिशरणयालोमुक्तीदेणारसाची परिरूचीनतिलाहेजे
पदाज्बीरसाची ७ म्हणतिमारूनिमागधमाधवा चरणसत्वरहाविरमाध
वा धरूनिभावमनिरतुकामहा वदनिकुत्नमुखेंनपकांमहा ८ विनतिसं
पविदुतविशारद प्रगटहोयअशांतविनारद नमुनित्यासमभासदवेष्टीत
प्रभुपुसेनिजपांडवचेष्टीत ९ स्वजनवत्सळलौकिकतांडव स्फूटकरूनि
म्हणेंअजीपांडव धरूनियांअसतिअसीकामना विदीतभावकरीहतुकाम
ना १० प्रश्नहरीसुखकरीमुनिअंतरंगा राबांतदाउनिदयाबुधिच्यातरंगा जे
मीवदनम्हणतोपुरुषोतमातें तेहापुसेऋषिम्हणेंस्वयमेवमातें ११ मिंपांड
वांचेचिबेरकराया प्रार्थुपाहातोजगदेकराया त्याचीत्वरायापुरुषोत्तमातें
योजीस्वयेंत्यावचनीचमातें १२ मीभक्तमाझ्यावचनासमान देणारसर्वत्रजनकी

3A

समान याकारणेंबोलविंतोमल्हा हो ऐशामुनीज्यासुखधामल्हा हो १३ नमुनि
मुनीम्हणेतोराजसुयक्रतुतें करुनियजिलराजापांडुचापुत्रतुतें स्वचरण
शरणातेचक्रवर्तिकराया लवनिजकरुणेचाहाविलोकीकराया १४ मिळ
तिलजनसारेत्यासमस्तांतदेवा दिसतिलहरियेथेंसर्वभुतांसदेवा क्रतु
वरम्हणुनिरूढोयऐसीहपाहे करुनिनिजअपांगेपांडवालागीपाहे १५
श्रवणकथनज्याचेदुष्टहीअंत्यजाती करुनितरतिपापेंभस्महोउनिजाती
क्रतुवरहरिहोतांत्यातुझेंदीव्यपायें त्रिभुवनजनपाहेत्याचत्याचाउपाये १६
तुझीकीर्तिगातिअतळवितळीआणिसुतळी सहस्त्रांतेतोडीभुजगपतिगा
तोअतितळी मनुष्यक्ष्मालोकीक्षितिसुरसुरस्वर्गभुवनी वितानत्रैलोका
वरीयशतुझेंजीजनीवनी १७ तकीर्तिजीत्रिभुवनीजरिचांदवारे मंदाकि
निचरणतोयअमंदवाहे गंगाहुजीतिसरिभोगवतिहरीतो पादोद्भवेंज

Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

गतिपातकसंहरितो १८ सांम्राज्ययाक्रतुमिसेंअजिपांडवातें दाउनिदाखविनगी
यशतांडवांत भावेंअशायशनिरूपुनिनारदानें केलेकरूनिनिजकार्यविशार
दानें १९ ऐकोनिगोष्टिमुनिनारदाच्या भक्ताचीयामुक्तीविशारदाच्या आधीच
हेहृत्सअगाधवाटे तोदेखीलयादेवअन्यवाटे २० गमेयादवांगीनृपाच्याचधा
वा धरुनिमनिशत्रुआधीवधावा मुनिपांडवांचेचिसंधीसपाहे मुकुंदासीदोही
कडेहीहृपाहे २१ पक्षद्वयावर्म करूनम्हणेतोहृपाहे साक्षीहरीनिजसभेम
तभेदपाहे कीमागधावधीननेउनीभिमसेना संकल्परूपस्वहृतहिनमनीस्व
सेना २२ देखेंहरीकवेंळलेयदुवीरभारी हेनितिस्यासनवदेमधुकैटभारी
कीसांगतांबहूजरासुतगर्वदुते निःशामकोपचढल्यासकळायदुतें २३
जरासंधवैरानुबंधस्मरावा यदुमीतयाच्याकरेंतोमरावा असाधाडितांगो
ष्टिभुपाळकानी यदुमाजीघेतिसगोपाळकानी २४ पथींपाइंजाताप्रगट

4A

नकरीमागधरणी। पळालासत्रा दाहृतबळअसामागधरणी। पुरीतेतुजातांवि
मुखतुजत्यामार्गनमनी। स्वयेंकेलेमानीमृगपतिसजैसामृगमनी। २५ करु
निगर्वअपारअसाहरी। प्रबळआपणनिर्बळसंहरी। म्हणुनिमारुनिसत्व
रयाखळा करीसुखीक्षीतिसागरमेखळा २६ श्रवणहेकरीतांबहुतांप
ले अधरचावितियादवआपुले म्हणतिहेअपकिर्तिचउघडि परिहरुअ
रिमारुनियेघडि २७ तनुत्राणंदेहीतरतरिनोऐसेंचफुगले मुनीमध्ये
बोलेम्हणुनिअतिसक्रोधउगले अज्ञानगुह्याचेकथनकरीतांवीप्रवचना
निमित्तेंहेकेलोम्हणतिजमृषाशब्दरचना २८ सर्वज्ञयास्तवन्हिलौकिक
भावदावी कींनितिउद्धवमुखेंस्फुटहेवदावी त्यातेवदेसदयमाधवहेस्व
वाचा कीउद्धवानयनतुंनिजवैभवाचा २९ आम्हासतुंतनुसनेत्रजसा
तसारे वर्तातुझाचवचनेंयदुवीरसारे हेउद्धवातुजवीचाररहस्यगोवें

Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

मुकुं (3)
३

कोणीकडेप्रथमसांगअशाउगवें ३० त्रिभुवनपतिचिदेआयकेश्रुह्नवाचा
जनिविजनिरहीकोदेंतोषस्याउद्धवाचा विदीतमतसभेचेदुतदेवर्षिवाणी अ
णुभरीनजयातेंबुध्दिचातुर्यवाणी ३१ ह्मणेंमुकुंदामुनिनारदानें जे बोली
लेबुध्दिविशारदानें तेयोगसोडीस्वकरेंकराया जोवचितेथेंजगदेकराया
३२ शरणभुपतिसांडवणेंस्वी[illegible]र मनिअसंधरिलेसुरशेखरे परिजरास्तु
तमृत्युजंधिघडे उभयसीर्षीकपाटदो[illegible]घडे ३३ जिकुनिराजेसरूसाधनांत
नेदीलहोउक्रतुसाधनाते तैसाचसोडीनतयानृपाते दोन्हीघडावीखळ
घातपातें ३५ रणीमृत्युहोयासदेशआसेना जन्हीजायअक्षौहणीकोटिसे
ना जरासंधतोवंदयुक्तिवधावा घडेयागतेकांफळेंभुपधावा ३६ जरासं
धदेहासयादोनिभाग स्वहस्तेचिरूनिकरीजेविभाग तयाच्याकरेमृत्युतो
याखळाचा नकेंअन्यथाघातउछ्रखळाचा ३७ पादोजेसममबळीचखळा

Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

या देहसंधिसबळेउखळाया पाडुनिअपुतनागबळातें कोणजीचिरीलत्या
प्रबळातें ३८ भीमयेकसमसत्वनपाया तोचियेकखळमस्तुउपाया हेरव्हस्य
विरलासीउगवें सद्यायास्तवमस्वार्थउगावें ३९ मगधपतीवधाचाजाउनि
त्याचवाटे समबळीअरीजाच्यायेकला भीमवाटे त्यजुनिसकळप्रस्वभुतळी
भीमसेना गमनअजिकरावें घेउनिभीमसेना ४० जवळीतुंअसतांअ
जिभिमहा चिरिलमागधसंधिउ भिमहा सिरिमुखीवनअर्पुनिपांडव
करीजसारणितांडवपांडव ४१ करूनितुजगमोडीसिमाधवा परिनिमि
त्यविधिसिउमाधवा करिसियारीतया कुरुनंदना करिपुढेंयदुनंदनन
दना ४२ परिवंदयुधार्यतीसांपडावा चमत्कारयोगेचफांसापडावा न
देवांम्हणापागिनेदुनिदान करावेंतयाच्यावधारूनिदान ४३ स्वयेंविप्रवे
शासीभीमसजावें अकस्मातआतिथ्यकाळासजावें म्हणेमागतायुद्ध

Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

देवदावें खडाणापशुतेतयाहेचिदावें ४४ असेंकंदयुक्षीहरीत्यानृपातें चि
रावेंक्षीतिपाडुनिघातपाते तइयागतेकांचत्याभूपतीतें घडेमुक्तीभक्ता
स्त्रीयाच्यापदांतितें ४५ पदभ्रष्टाराण्यागिरिदरिअरण्यांतअसती कि
तेकांकुग्रामीकरूनिअसतिजोखवसती दलायाकांडायाइतरगृहस्थ
त्यासवसती अशाकष्टिकाळक्रमूनिअसतित्याचसवति ४६ निजउ
निनृपकांतापालणाबाळकाते स्मरतचितुजगातीश्रीजगत्पाळकाते
करीसीलपतिमुक्तीमागधातेवधुनी म्हणुनीभरवसाहामानिलात्या
वधुनी ४७ गातितुझेंविषदकमेजरेंडकांता कीमारुनीस्वरिपुसोड
विशीस्वकांता गोंपीजगींक्षितिपतीस्मरतस्वमाया इत्यादिबंधहरिकी
र्तिजगीसजाया ४८ व्रजसतीसहगायवनीहरी धनूषहूततईअबळा
हरी वधुनितेखलतोप्रभुत्यावधू त्वरीतसोडविमागधतोवधू ४९

Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai — Joint project of the

(6A)

जळचरेंचरणीधरीतांकरी करीसरोरूहकाकुळतीकरी स्वगतीजोतईदे
विरदाधिपा वरदतोचिवधूमगधाधिपा ५० जनकजाहरीतांदशकंधरें
वधुनित्यासहीकौस्तुभकंधरें स्वपदहीदिधलेस्वपतिसतो रिपुहरस्वप
दप्रददीसती ५१ स्वजननीजनकेंयदुशेखरें वधुनिकंसहीसोडविली
खरें कवणत्याविणमागधसंहरी म्हणनिभूपसत्यावदतिहरी ५२ द
तविलंबितहृत्तसाहरी नृपहीसोडविमागधसंहरी हृतहृपाळुमखा
र्थविलंबिती प्रभुसकार्यअसेंअविलंबिती ५३ त्यारीहृत्तविलंबितहृ
त्तें आयकोनिहरीच्यारीहीवृत्तें पातलाद्रुतचिअल्पविलंबें कार्यउद्भव
हीत्याअविलंबे ५४ असेतोपुढेंनीगजोडुनीपाणी असाउद्धवेंप्रार्थिला
चक्रपाणी म्हणेंहेचिगातिहरीलोकसारे हरीतुंनदुःखेहशीसीकसारे ५५
गातीअसेचसरणागतजेपदातें व्यासादीकेंमुनिअशायशसंपदातें ए

सेंचिउद्धवम्हणेंहरीभक्तसारे गातांनपावसीम्हणेंहरीतुकसारे ५६ जरासं
धहासर्वथाहीवधावा धरुनिअसाहाबहूजीवधावा जयीराजसुयाचियाक्षी
प्रसंधी हरीतोचिअंम्हाहरीहेप्रसीधी ५७ नपाराज्यसाम्राज्यहीपांडवांतें
सुखिहृक्षिद्वंदेकरुतांडवांते यशाचीतुश्रीसर्वलोकीप्रसीधी वधेमागधा
च्याअतिक्षीप्रसीधी ५८ सविनयनिपुणाचीयेरितिशुद्धवाचा परीसुनयदु
द्वंदस्वामिहाउद्धवाचा मुनिवरनृपदुतेंहर्षपावेनिसारे म्हणतिचतुरनां
हीउद्धवातुज्जसारे ५९ भीमयुक्तफल्गुणाखळहंता यादवीदवढिलीस्वअहं
ता गोष्टीअप्रीयमनाजईवाटे बुधिहेकुसुमुसुनिसुवाटे ६० हरिइंद्रप्र
स्थागमनकरुनिपांडुतनया स्वभक्ताचीवाणीसहजचिवदेत्यासुविनया
संवेनेभीमातेंसहजकरुणेंनतदनुजा प्रकारेंत्यामारीमगधपतिदेराजत
नुजा ६१ जसेंगीतकेलेंनृपाच्याववधुनी तसेंजोडिलेंमागधाजेववधुनी हरुनि

Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai — joint project

7A

तयाच्यामहाआपदातें पदद्वंददाउनिदेसंपदातें ६२ नकरूम्हणतिराज्येंभु
पजेत्यासदेवं परीहरूनिअविद्यादीधलेत्यासदेवें मिळुनिबहुतराजेक्लेशफा
रादिसाचे हरूनिविमळकेलेंदग्धतापादीसाचे ६३ नकेंजागरीबहुकस्वप्न
सेना प्रबुद्धांतसाबहुभोगीअसेना असेध्यानलाउनियांचिद्रसाचे दिलें
राज्यकींजेनवांटचिसाचे ६४ सदनेंसदहस्त्रेविविधसदलंकारनिकेर तयो
शोभाकेलीअभयअभयादेउनिकरूनस्थीयेकेयेकाबसउनिरूपायुक्तहृ
दये तयाआज्ञादेतांगमनकरीतिभाग्यपदहृदयें ६५ तेसोडउनिअवघेनर
देवें येउनियांकरविलाक्रतुवासुदेव यागातमोक्षशिशुपाळनपासदेवें
दीतांदीसेप्रगटसर्वजनासदेवें ६६ मुक्तिदायकमुकुंदविलास ग्रंथयास्त
वमुकुंदविलास ध्यातवामनमुकुंदपदातें अर्पितांनिजमुकुंदपदातें
६७ इतिमुकुंदविलाससमाप्तः ॥श्री॥

Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

मूळ प्रत पाहण्यासाठी संपर्क

इतिहासाचार्य वि.का. राजवाडे संशोधन मंडळ, धुळे

राजवाडे पथ, गल्ली नं. १, धुळे-४२४००१ (महाराष्ट्र)

दूरध्वनी क्रमांक (०२५६२) २३३८४८

Email ID : rajwademandaldhule@gmail.com